

Treball de Fi de Grau

Resum executiu

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Títol: La soledat no desitjada dels joves de Barcelona. Una anàlisi de les causes i les conseqüències.

Autora: Irene Xalabarder Morales

Tutor: Joan Miquel Verd Pericàs

Data: 17/05/2024

Grau en: Sociologia

En aquest precís treball es presenta una anàlisi detallada sobre la solitud no desitjada en els joves de Barcelona, abordant les seves causes i conseqüències des d'una perspectiva sociològica. Concretament, s'analitza la vivència de la soledat en els joves de Barcelona d'entre 18 i 32 anys. Les causes i les conseqüències de la soledat no desitjada s'estudien mitjançant l'anàlisi qualitativa de continguts de quinze entrevistes. S'han abordat les seves causes macrosocials i biogràfiques, els canvis en l'entorn social i les relacions, així com les conseqüències en el benestar dels joves. En les conclusions es destaca que la solitud no desitjada és un fenomen multifactorial.

S'entén la soledat com el malestar que sorgeix quan les nostres relacions socials no tenen la qualitat i/o quantitat desitjada (Peplau i Perlman, 1986). En els joves, la solitud pot relacionar-se amb canvis en la transició a l'edat adulta i les expectatives no satisfetes associades a cada cicle vital (Riera et al., 2021). La soledat no desitjada és causada per diferents factors que es relacionen entre si; com la influència en els canvis macrosocials, en els entorns meso i micro, així com canvis en les relacions socials i altres factors sociodemogràfics. Així mateix, s'estudia com la soledat pot manifestar-se en diferents etapes del cicle de vida, destacant el seu impacte en la joventut (Riera et al., 2021). En el marc teòric també es destaca que la modernitat porta a una erosió dels vincles socials en les ciutats, on hi predomina la individualització, que contribueix a l'augment de la solitud en la ciutadania (Durkheim, 1987). La solitud contemporània sorgeix, doncs, de la complexa intersecció de factors com la individualització, avenços tecnològics, desenvolupament urbà, dissolució d'estructures de suport tradicionals i canvis demogràfics, socials i geogràfics (Riera et al., 2021).

En el cas de la influència de les causes microsocials i de caràcter biogràfic, veiem que varien segons l'edat i les expectatives vitals. En l'adolescència, l'alienació, la percepció de ser diferent i la falta de pertinença és comuna i crucial en els processos de formació de la identitat (Brennan, 1982). El compliment d'objectius normatius vinculats a cada etapa vital com estabilitat acadèmica, laboral, l'estat civil i la xarxa social de qualitat, generen soledat en els joves (Riera et al., 2021; Marttinen i Salmela-Aro, 2012). Les diferències de gènere en les relacions socials reflecteixen les preferències i expressions emocionals dels joves (Antonucci, 1985; Fowler i Christakis, 2008; Cox, Spiro i Sullivan, 1988). La crisi econòmica, la mobilitat geogràfica i la qualitat de la connectivitat en la zona residencial, exacerben aquest

sentiment de falta de pertinença i soledat (Aedo et al., 2020; Masoom, 2016; Klinenberg, 2001; Cacioppo, Fowler, i Christakis, 2009).

Les conseqüències de la soledat no desitjada en els joves són multidimensionals. La soledat sovint es vincula amb la vergonya de ser estigmatitzat, por cap a la interacció social i culpa (Ahmed, 2023). A més, la soledat és causa i alhora conseqüència de la desconexió social real i relativa dels joves (Cacioppo, Fowler, i Christakis, 2009). La soledat afecta la salut mental i física, generant inseguretats, disminueix la motivació i el rendiment acadèmic, genera una desconexió emocional amb les relacions socials més pròximes i tendències suïcides (Marttinen i Salmela-Aro, 2012; Wallenius, 1999; Monreal, 2023; Torres, 2023). En les xarxes socials, l'addicció i l'excessiu ús, poden intensificar la soledat (Carmona, 2023).

Per entendre com s'estructura la soledat, s'ha optat per un enfocament qualitatiu i transversal basat en 15 entrevistes semiestructurades. S'ha considerat que el mètode narratiu-biogràfic era el més adequat, ja que permet donar un paper central al subjecte, a la seva subjectivitat i a la dimensió temporal (Torradabella i Tejero, 2005). L'ús d'un disseny transversal es justifica pel fet que es pretenen analitzar les diferències entre casos, especialment els relats i discursos de persones de diferents classes socials, edats i sexes. La ciutat de Barcelona s'ha triat com a àmbit d'estudi a causa de la seva alta densitat de població i el significatiu percentatge de joves. La franja d'edat escollida és d'interès perquè està vinculada amb molts canvis i preses de decisions cap a l'edat adulta. Es busca fer una anàlisi comparativa dels discursos per entendre si la classe social amb la qual s'identifiquen els entrevistats influeix en la seva experimentació de la soledat no desitjada. Per tant, els perfils escollits per a la nostra i entrevistes han estat:

CLASS SOCIOECONÒMICA		Obrera		Mitjana alta	
		GÈNERE			
EDAT	18 - 23	1	2	1	2
	24 - 29	1	1	1	1
	30 - 34	1	1	1	2

Les 15 entrevistes realitzades s'han analitzat amb el programa ATLAS.ti. Posteriorment, s'han generat dues taules resum, analitzant la vivència de la soledat, les seves causes i conseqüències; dividides per gènere. Així mateix, s'han creat tres taules més per analitzar la freqüència de repetició de cada codi segons gènere, edat i classe socioeconòmica. Entre els resultats, destaca el sentiment general de tristesa i ansietat, així com la dificultat per expressar-se en els homes, entre d'altres. L'anàlisi també revela la importància de la percepció de tenir relacions socials de qualitat.

Les conclusions del treball destaquen que la solitud no desitjada és una vivència comuna entre els entrevistats. Aquesta solitud es manifesta tant en l'àmbit emocional com social. Les causes que han generat solitud, entre els entrevistats, són múltiples i resultat d'una intersecció entre factors macrosocials i microsocials i meso. Aquesta vivència, està influenciada pels factors sociodemogràfics, com el gènere, edat i classe socioeconòmica. Entendre com la solitud neix de causes macros i micros és essencial per comprendre les seves conseqüències negatives en el benestar psicològic i físic dels joves.